

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Consultationes Theologicæ Et Spirituales Christiani verè fidelis & verè devoti ...

... De Excellentis Jesu Christi Dei-Hominis

Louis François <d'Argentan>

Augustæ Vindel. ; Dilingæ, 1723

VD18 80217931

Consultatio. IV. Quâ ratione adimpletum sit mysterium Incarnationis, ubi & sermo fit de Prodigis Unionis Hypostaticæ.

urn:nbn:de:hbz:466:1-45509

CONSULTATIO IV.

*Qua ratione adimpletum sit Mysterium Incarnationis,
ubi & Sermo fit de Prodigis Unionis Hypostaticæ.*

Tres abiērant dies, quibus boni nostri Ecclesiastici, ipsiusque Medici mutuus intercipiēbatur congressus, occurrentibus quibusdam negotiis, quorum expeditione avertēbantur aliō: sed jejunii tres dies hi erant pro utroque, qui nonnisi augebant famem inceptum profsequendi discursum, circa suavissimum Consultationis suæ argumentum. Medicus, qui magis urgebatur, accessit Doctorem suum, & celeri dicto ipsi Ave: Fateor, inquit, Domine, te tam ingens excitasse in me desiderium cognoscendi Christum Jesum, ut vehementissima accedendi te accenderit me cupido, ad dissipandum tenebrarum residuum, quod meum adhuc occupat animum, divinæ tuæ, quam possides, cognitionis lumine.

Credo firmiter cum tota Ecclesia, Deum factum esse hominem in mysterio Incarnationis; sed nihil habet luminis fides mea: dicerem tibi libenter, quod beatissima Virgo dixit Angelo, sibi prodigii hujus executionem an-

nuntianti: *Quomodo fiet istud: Quā ratione fieri poterit stupenda hæc unio Dei & Hominis, id est, quā ratione unientur Omne & nihil? Divinitas, quæ immensa est in sua magnitudine, an abbreviabitur, ad accommodandum se brevitati hominis, qui vix est atomus respectu Dei? vel an ampliabitur Humanitas usque in infinitum, ad proportionandum se immensæ Dei magnitudini. Quis comprehendere poterit unionem tam arctam, tamque perfectam inter duas res infinitā ratione adeo discrepantes & inæquales, ut nihil sit in Deo, quod non integrum sit in homine, & pari ratione infinitum totum inclusum sit in finito?*

Ah! quomodo id poteris Comparatio deducens alii comprehendere? respondit ipsi Ecclesiasticus. cognitionem Quæro ex te, quo modo in quā ratione fi- cū magnus sis Philosophus: at admirabili an capis, quā ratione mediætas unio divini- cæli includatur tota integra in tatis cum ha- parva acie oculorum tuorum? manitate in conscende verticem sublimis Christo Jesu, cū unico jusdam montis & aspice cælum;

unico solo fermè intuitu videre poteris cœlestis medietatem globi. An dicas, quomodò possibile sit omnem vestem hanc amplitudinem includi in oculorum tuorum pupillâ? Dices, non esse id cœlum ipsum in substantia, sed esse solum ejus speciem, quæ compendiosè illud depingat in pupula aut acie aspectûs tui: verum hoc est.

Sed an capias; quomodò possibile sit, omnem hanc ingentem molem ac massam inclusam esse in hac specie indivisibili, quâ deportante tota integra feratur in oculos tuos, illâque hos intrare, absque eo, quòd ipsos occupet, aut in minimo incommodet, quasi nihil omninò ibi esset? Si hæc veritas tibi ad eò est certa, quam indies experiris, quin illius comprehendere possis modum, quamvis omninò naturalem: an mirandum sit, quòd capere non possimus, quâ ratione facta sit unio tam arcta, ac prorsùs intima immensæ magnitudinis Dei cum parvitate Humanitatis nostræ. O quàm vanus & irritus est omnis conatus, quo comprehendere admittimur prodigia DEI? Si tam admirabilis tibi videtur in operibus naturæ, quæ tuis exponuntur oculis, quæque sublimioris, quàm nos, haudquaquam sunt ordinis; nonnè putes ipsum infinitâ ratione admirabiliorem esse in ope-

ribus gratiæ, cum hæc magis excedant & transcendant alia, quàm cœli superent & transgrediantur terram?

Nostræ citius attigerint manus spheram cœlorum, quàm intellectus noster naturalis omni conatu suo eò possit pertingere, ut comprehendat ea, quæ operatur Deus in ordine gratiæ, prodigia. Hinc est, quòd sacer co-

Nonnisi animum humiles intelligunt altissima mysteria Religionis nostræ,

Isa. 7. v. 9. citrà S. Aug. tract. 29. in Joan.

non intelligatis: nihil eorum scire possumus, nisi quòd fides nos docuerit. Sed divinum hoc lumen plerumque non illustrat animam, nisi juxta proportionem docilitatis & humilitatis profundæ, quam invenerit in ipsa. Si quidem complacet sibi DEUS abscondere hæc arcana sapientibus & prudentibus, deque sua præsummentibus scientiâ, & nonnisi humilibus corde revelat illa. Si igitur obtinere volumus aliqualem intelligentiam sublimium veritatum Mysterii, in quo adoramus DEUM factum hominem, opus est præcipuè, ut nos humiliemus coram DEO. Eheu! quæ abyssus profunda sat erit ad annihilandum nos, dum appropinquare volumus Deo annihilato usque ad abyssum conditionis nostræ mortalis?

Si hæc cum dispositione dederimus operam ipsorum considerationi, speremus omnia à divina miseratione; Intelligemus quo-

O

aratio
ens ali
odo in
ionem
ione fi
irabilis
divini
um hæ
ate in
o Jesu,

quomodo intelligendum sit, quòd DEus Pater nobis miserit Filium suum unigenitum, & quomodo hic unicus Patris descendit de cœlo in terram pro nostra salute: percipiemus, duplicis esse generis miliones divinarum Personarum, unam visibilem & alteram invisibilem: cognoscemus, quomòdò facta sit admirabilis unio duarum naturalium, divinæ & humanæ in

persona Christi JESU: videbimus, quâ ratione formatum sit adorandum corpus Salvatoris mundi, in utero virginali sanctissimæ Matris suæ. Et tandem comprehendere conabimur, quid sit sacrum hoc vinculum, quod Deum & hominem inseparabiliter conjunctos tenet in Christo JESU, quòdque appellatur Unio Hypostatica.

ARGUMENTUM.

Filius DEI missus à Patre, & descendens de cœlo in terram.

ARTICULUS I.

NON capio, incipit Medicus, quomodo intelligendum sit, quòd DEus Pater nobis miserit Filium suum unigenitum, nec quomòdò hic unigenitus DEI Patris sui descendit de cœlo in terram. Quod me perturbat, est, quòd una ex parte noverim, Deum, cum sit immensus, omnia suâ replere præsentia, nullumque esse locum vel actuale, vel possibilem, ubi non æquè sit præsens ac in cœlo; videre igitur non possum, quomòdò è cœlo mitti potuerit in terram: è cœlo enim in terram mitti, est mutare locum: Et tamen, cum Deus sit immensus, mutare locum non potest. Ex altera parte Symbolum Fidei expresse nos

docet: Quòd propter nos homines, Conc. Nicen, & propter nostram salutem descendit de cœlis. Regius Vates dicit in Psalmis: *A summo cœlo egressus est, & exultavit ut gigas ad currendum viam; ut ferviret nobis. Ipse met quoque dicit nobis: Exivi à Patre, & veni in mundum.* Et omnes hi modi loquendi, si in proprio suo sensu naturali accipiuntur, nobis insinuant, ipsum mutare debuisse locum. Ecce tibi, quid meum perturbet intellectum!

Ergò nescis, responderet Ecclesiasticus, sacram Scripturam explanando Mystera divina hominibus, loqui ipsis humano modo, accommodando se illorum imbecillitati: aliàs non posset ipsos instruere:

Difficile captu est, quòd Filius DEI descendit de cœlo in terram.

struere: Et sancti Patres, Doctores, & Concionatores similiter obligati sunt uti millenis diversis loquendi modis ad conferendam populis aliquam intelligentiam magnitudinis nostrorum mysteriorum. Utuntur ipsi comparationibus, metaphoris, figuris, non tantummodo ad tribuendum eminentiam & majestatem, quam ad conferendum corpus & indumentum veritatis divinis, quæ non tam facile conservarentur in rudi hominum intellectu, si illas exhiberent omnino nudas, & nullâ re indutas materiali. Sed quando opus est, illas explicare & exponere luci tales, quales sunt in propria sua essentia, fit hoc in scholis, ubi verbis propriis & in stricto sensu acceptis explanantur & declarantur. Et quandoque exponuntur ita populis in Catechismis & instructionibus familiaribus, quantum ipsorum capacitas permittit.

Satis capio intentionem tuam, quâ vis me tibi exponere distincte, quomodo intelligendum sit, quod DEus Pater miserit nobis Filium suum unigenitum; & quomodo verum sit, descendisse ipsum de cœlis in terram. Qualem ad hoc confecerit viam? quantum impenderit temporis? an cucurrerit tam cito, ut aliquis gigas ipsum sequi non potuisset? quomodo deserere potuerit sinum Patris sui, quem infinitâ

ratione amat, ut maximos suos inviseret inimicos? Ecce tibi illas, quæ implexum te tenent, nubes. Jam primitus oportet animo expellere omne id, quod secundum nostrum intelligendi modum mittere appellatur. Aliquis Princeps mittit suum legatum, ex auctoritate sua in aliud regnum; amicus mittit amicum suum precibus suis inductum, ad conficiendum aliquod pro se negotium; sol mittit nobis suos radios ex sui luminis fecunditate; Angelus mittit intelligentiam suam ad alterum Angelum, ex simplici suæ intentionis directione: Omnia hæc servire tibi non possunt ad declarandum, quâ ratione DEus Pater miserit nobis Filium suum unigenitum de cœlo in terram.

Omnes ergo has mittendi rationes dimittere oportet, ad stabilendas in animo tuo quatuor veritates, è quibus nasci videbis intelligentiam, quam habere desideras, de missionibus divinis. 1. DEus est immensus in sua magnitudine; non est locus imaginabilis, ubi non sit præsens secundum suam substantiam; consequenter una persona non potest mitti ab altera, mutando locum. 2. DEus Pater producit Filium suum unigenitum ex fecunditate essentiae & mediante intellectu suo ubique, ubi est, id est, in tota latitudine immensitatis

Quatuor veritates necessariae ad intelligendum, quâ ratione DEus Pater miserit nobis suum unigenitum.

Diverse rationes mittendi.

fitatis suæ: Et Filius hic est alia persona, quàm Pater, qui mitti potest ab eo, à quo productus est. 3. Cum producat ipsum æqualem sibi in omnibus, conservat in ipsum auctoritatem & potestatem quandam originis, quæ ipsi nullam confert superioritatem in illum, sed plenam potestatem dandi, & mittendi illum, ad quem sibi placuerit. 4. Quando DEUS Pater utitur hâc auctoritate & potestate originis, quam in suum habet Filium, ad producendum per illum, novum quandam effectum gratiæ in creaturis.

S. Hilarius.

Libenter utor hõc terminõ, auctoritate originis post sanctum Hilarium, eò quòd Ecclesia hoc tempore non amplius oppugnatur ab hæreticis Arianis, qui ex hoc verbo pro se trahere possent aliquam prærogativam, quâ dicerent, Patrem esse majorem Filio; & aliã ex parte non inveniã aliquem terminum, qui tam bene exprimat admirabilem potestatem, quam habet Pater specialem sibi, suum mittendi Filium: hinc enim uti prioritate originis, esset procul dubio minus proprium, eò quòd *Prioritas* significaret potius, quòd Pater esset ante Filium, nihilque habeat, quod missionem exprimat; pro eo, quod *Auctoritas*, sive potestas originis significet potius aliquod principium, quod tribuat, quòdque habeat jus mit-

tendi. Hâc ratione Pater suum misit Filium ad sanctissimam Humanitatem in Mysterio Incarnationis. Et ecce id, quod appellatur Missio divina.

Ex hoc primo sequitur, Filium ^{Quâ ratione} DEI missum nobis esse, absque ^{Filius Dei no-} eo, quod mutaverit locum; si- ^{bis sit missus} quidem ipse semper mansit & ^{à Patre,} manet in immensitate sinûs Patris sui; sequitur insuper, ipsum missum nobis esse, quin aliqua mutatio facta fuerit in ipso: quando enim producit novum effectum gratiæ, id non est in ipso, sed solùm in Humanitate, ad quam missus est: sequitur denique, ipsum missum nobis esse à solo Patre, eò quòd hic solus in ipsum habeat auctoritatem originis, producendõ ipsum: Spiritus sanctus licet æquè potens sit, ac Pater; & licet, cum amor infinitus sit, nobis velit bonum infinitum possessionis DEI, nihilominus non habet potestatem illum nobis mittendi, eò quòd non producendõ ipsum, non habeat in ipsum hanc auctoritatem originis, quæ necessaria est ad Missionem.

O quàm longè aliter reponit Medicus torus attonitus ad hanc doctrinam! O quàm longè aliter imaginabar mihi modum, quo DEUS Pater suum nobis miserit Filium unigenitum. Ubi est ergò ingens illa via, quam emensus dicitur è cælo in terram,

ram, ut è terra in cœlum revertatur? ubi est ergò gigantæus ille cursus, quem perfecit, ut veniret ad nos? ubi est profunda illa annihilatio, de qua S. Paulus facit mentionem, dum immergit se in abyssum miseriarum nostrarum? ubi est denique ingens illa contentio, magnus ille adnifus omnipotentis brachii sui, quem adhibuit ad operandum hoc prodigium, quémque tanto extulit præconio beatissima Virgo in suo Cantico: *Fecit potentiam in brachio suo*; si tota ipsius missio nonnisi in hoc consistat, quòd procedat è sinu Patris sui, & producat effectum novum gratiæ in Humanitate?

Luc. c.1. v.51

Sed nonnè vides, respondet alter, omnes hosce loquendi modos non solum posse adhiberi, sed satis efficaces adhuc non esse ad exprimendum magnitudinem hujus prodigii? Considera, quàm mirabilem effectum Missio Filii DEI produxerit in sanctissima Humanitate; & videbis, quòd ipsa det ipsi omne id, quòd accepit à Patre suo, ita, ut ipsa faciat, quòd DEus verè sit homo substantialiter & personaliter, & quòd reciprocè Homo substantialiter & personaliter verè sit DEus. Et si vel minimùm hoc capias prodigium.

Quæro ex te, an hoc non sit confecisse viam longè majorem, quàm persuadere sibi quis pote-

rat, descendisse è cœlo divinitatis suæ, usque ad terram Humanitatis nostræ? Nonnè oportuit ipsum currere longè celerius gigante, ut infinitam trajiceret distantiam, quæ invenitur inter divinam ipsius magnitudinem & vilitatem nostram humanam?

Quæ profundior annihilatio, quàm dicere, quòd Creator omnipotens factus sit propria sui ipsius creatura? non ita annihilaretur creatura, quando ad primum originis suæ redigeretur nihilum, sicut annihilatus est Filius DEI factus Homo, cum certum sit, infinità ratione magis distare DEum à creatura, quàm creatura distet à nihilo. Et denique quæ major poterat esse contentio, quàm Omnipotens suum extenderet brachium, quàm efficiendò, ut homo, qui non nisi ex origine sua purum est nihilum, fieret substantialiter & verè Deus omnipotens, Deus æternus, Deus adorandus & adoratus ab omnibus creaturis? O! cantandum hic omninò est maximo cum cordis nostri jubilo: *Fecit potentiam in brachio suo*. Ecce tibi præcipuam & maximam omnipotentis brachii sui contentionem, quàm nostrum intendebat commodum, unicam nostram utilitatem.

Quid censes modò de sanctissima hac Humanitate, cujus amore Deus Pater omnem suum

Explicatio
modorum lo-
quendi, qui-
bus utimur,
dum agimus
de mysterio
Incarnatio-
nis.

exhausit thesaurum, dandò & communicandò ipsi propriam Personam Filii sui unigeniti? Nonnè putas, quòd si propositum fuisset omnibus mundi sapientibus, ipsam infinito hoc insignitam esse honore, ut sit personaliter Deus, dignamque existere summâ veneratione DEO debitâ; ipsi iudicassent, huic Deo Homini attribuendam esse omnem Monarcharum potentiam, omnes mundi divitias, omnem Caputum coronatorum gloriam, omnesque voluptates, quibus demulceri homo posset in hac vita, haud dubium, quin omnes in unam ivissent sententiam, hîs omnibus ipsam esse dignissimam.

Commoda, quæ sanctissima Humanitas recepit ex unione cum Divinitate.

Et nihilominus, ô Sapiencia infinita, quam excelsa tua sunt consilia! quamque remotæ sunt cogitationes tuæ à cogitationibus hominum! totum lucrum, totumque commodum, quod sibi sanctissima Humanitas comparavit ex hac tam arêta cum divinitate unione, fuit; quod esset pauperrima, despectissima, afflictissima inter homines; fuit, quòd expositam se cerneret persecutionibus, injuriis, contumeliis, furori ac omni hominum crudelitati; fuit, quòd condemnanda esset ad moriendum in optimo ætatis ac vitæ suæ rigore, & quidem non solum morte violenta ac truculentâ per ma-

nus carnificum, sed etiam probrosâ & infami in societate latronum.

O DEus omnipotens! ô incomprehensibilis Deus in altitudine judiciorum tuorum! Itane accipis hominem, & tractas illum, quem ex omnibus tenerrimo prosequeris amoris affectu, quemque summâ locupletas felicitate, quâ ulla felicitari possit creatura? Est hic proprius tuus Filius, quem eodem amas amore infinito, quo amas temetipsum; & ecce hæc omnia sunt blandimenta, quibus demulcetur à summa, quâ afficeris erga ipsum, dilectione. Et exin credamus nos, non amari nos à DEO, quando immittit nobis adversitates, persecutiones, cruces, dolores; non nisi vellemus obrui ab ipso abundantia prosperitatum & consolationum corporalium, in sui erga nos argumentum amoris. Nonnè cernimus, ipsum ita amare reprobos, quos sæpe numero temporalibus replet benedictionibus, ad recompensandum parum boni, quòd fecerint in hac vita, cum alias, quas ipsis in æternitate decernat, non habeat retributiones; & econtra amorem, quo veros suos prosequitur filios, tenere in manu virgam, quâ continuo flagellet ipsos in hac vita?

Aspicimus hoc in persona Filii ipsius unigeniti, cernimus hoc in per-

Quâ ratione hominem tractet in mundo Deus, quem magis amat.

Opo
suffu
dore
fugi
cruce

Cur
ater
sit u
cunc
nibu

persona omnium Sanctorum, & omnium animarum, quas sibi habuit cum primis dilectas. Cum hoc videamus, dicimus nos Christianos, & profiteamur, velle nos sequi Christum Jesum, & ambulare per viam Sanctorum: Et nihilominus persuadere nobis non possumus, summam nostram esse felicitatem, si vitam ducamus crucibus omnino refertam, nosque tunc amari à DEO certissime velut filios, si nos omnis generis obruat & aggravet adversitatibus. Nos fugimus crucem, quantum possumus, tum quia naturæ nostræ inclinationes summe declinent & abhorreant ipsam, tum quia exemplum plurimorum, quos in suis triumphare videmus honoribus voluptatibus, prosperitatibus, titubare facit constantissimos in concepto proposito æstimandi & amandi crucem.

Oportet nos suffundi pudore, quod fugiamus crucem.

Usquequò evacuati manebimus spiritu Christiano, repleti prorsus spiritu mundi & naturæ? O bone Deus! ne audias affectus nostros humanos, qui indigni sunt honore, ut tui simus filii: ama nos, uti tuum unigenitum amas Filium, quem tanto graviore onerasti cruce, quanto majore profecutus es ipsum amore: noli amare nos, sicut amas peccatores, quibus tantam consolationum terrenarum largiris abundantiam. *Aut pati, aut mori*: uti sancta dicebat Theresia; vel deponere Christianum, vel portare crucem post Christum Jesum. Vita præfens non est digna amari, nisi quia propinat nobis plurimum amari. Aufer illam, mi Deus, priva nos illa, si amplius non dabit ansam pro te & amore tui quidquam patiendi.

ARGUMENTUM.

Duplicis generis sunt missiones in divinis Personis, alie visibiles, alie invisibiles.

ARTICULUS II

Cur Verbum æternum non sit unicum cunctis hominibus. **S**ED an solummodò ad sanctissimam Humanitatem Filium suum unigenitum misit Deus? reponit Medicus: Au non poterat ipsum eadem ratione mittere ad omnes homines, sicque facere, ut omnes personaliter essent Deus? poterat id procul du-

bio, respondet Ecclesiasticus, nec pluris stetitset ipsi; sed congruum non erat, omnes homines non nisi unam solam esse personam divinam; & amplius non remanere personam aliquam humanam in terra. Abundè fat erat, unicum solum hominem esse

esse Filium DEI naturalem, ut per ipsum omnes alii evadere possent filii DEI adoptivi. Et si quæras, quâ ratione evehat illos ad hanc felicitatem, dicam tibi, id fieri per plures missiones secretas, quibus Deus Pater ipsis suum mittit Filium, & Pater cum Filio Spiritum sanctum.

Duplicis generis missiones, visibiles & invisibiles.

Siquidem duo sunt missionum genera in divinis Personis: alix visibiles sunt, alix invisibiles. Filius DEI missus est visibiliter, quando factus est homo in mysterio Incarnationis: Spiritus sanctus missus est visibiliter in forma columbæ, ad Jordanem, dum baptizabatur Dominus, ad demonstrandum ipsum sancto Joanni Baptista: Et postea visibiliter fuit missus Apostolis in cœnaculo, in forma linguarum ignearum, insidentium capitibus illorum, ad coronandos illos velut Ecclesiæ suæ Principes. Sed missiones hæc visibiles factæ sunt non nisi unicâ vice.

Adhæc reperire est alias missiones invisibiles earundem Personarum divinarum, quæ frequentius accidunt cunctis hominibus in secreto cordis sui: Et hoc fit, vel per lumina gratiæ, quibus illuminetur ipsorum intellectus; vel per divinas sacri amoris flammæ, quibus accendatur ipsorum voluntas: ita ut, quotiescunque contingit aliqua mutatio supernaturalis in ani-

mabus, sive recipiendò aliquod lumen in intellectu, sive concipiendò aliquem sacrum affectum in voluntate; verum sit, quòd aliqua persona divina verè ipsis sit missa. Et sanctus Thomas docet, discernere nos D. Th. I. p. q. bene posse, quænam ex personis 43. a. 5. mittatur nobis, ex effectu, quem producit in animabus nostris.

Si est sancta quædam inspiratio, quæ illuminet nostrum intellectum, vel augmentum fidei, vel donum sapientiæ, vel quidvis aliud, quod respiciat intellectum, tunc Filius est, qui mittitur nobis, cum ipse sit, qui procedit ex intellectu divini Patris sui: *Tunc Filius invisibiliter mittitur, cum ab aliquo cognoscitur.* S. Aug. lib. 4. de Trin. c. 10. Quomodò aut Missiones invisibiles, & discernantur, quam ipse se tibi cognoscendum præbet, nisi à suo mittatur Patre. Si est pius quidam affectus in voluntate, velut affectus contritionis aut horroris à peccato, vel amoris Dei, vel alterius cuiusvis doni, quod referatur ad voluntatem; tunc persona Spiritus sancti est, quæ mittitur in nobis; eò quòd procedat ipse è voluntate Patris & Filii. Ita nos docet magnus Apostolus ad Romanos: *Charitas DEI diffusa est in cordibus nostris per Spiritum sanctum, qui datus est nobis.* Rom. 5.

Dum hæc dicebat, Incognitus quidam (qui videbatur admodum spiritualis) accessit ipsos, ac interpellans quæsit ex ipsis:

Suntne

Suntne quotidie Festa? Non, dixerunt ipsi subtidendò, putantes ipsius interrogationem paulisper ineptam esse & absurdam. Sed quare non quotidie tam solemne Festum est, quale est dies natalis Domini, & dies Pentecostes? Quia, dicit illi Ecclesiasticus, in die Natalis celebratur Nativitas temporalis Verbi æterni, & in die Pentecostes celebratur descensus visibilis Spiritus sancti super Apostolos, & ipsa exigit æquitas, ut tota lætetur Ecclesia & augustiore pompa celebret millionem visibilem harum duarum divinarum personarum; sicut æquillimum est, subditos magnificum adornare introitum suo Regi in die, quo suam accessu suo felicitat civitatem.

Sed hanc ipsam ob causam, reponit Incognitus, feci vobis interrogationem meam: si enim magnum est Festum in die, quo Filius & Spiritus sanctus visibiliter ingressi sunt mundum; quare non æquè magnum sit Festum in die, quo invisibiliter nostras ingrediuntur animas? Nonne æquè certum est invisibiliter mitti ipsos in penetralia cordis nostri; sicut certum est, ipsos visibiliter missos esse, & exterius in mundum, cum sacra Scriptura pari ratione utrumque nobis confirmet? an minori digni sunt reverentiâ, quando ex abundantia bonitatis suæ, nostræ

ingrediuntur animæ intima, quam quando nostris apparere voluerunt oculis? Sed homines tam corporales sunt, tamque immergi sensibus, & exterioribus mundi rebus, ut, quando sermo de re quadam spiritali & invisibili ipsorum allabitur auribus, putent id meram imaginationem esse, eumque sibilis explodant; ac si DEUS, qui spiritalis est & invisibilis, nihil foret; ac si ipsorum anima, quæ spiritalis quoque & invisibilis est, non esset nisi mera aberrantis animi fictio, opinatio, ludificatio.

Milliones spirituales Filii & Spiritus sancti tam veræ sunt, ut certior non sim, unum natum esse in Bethlehem, & alterum apparuisse super Apostolos, quam certus sum, duas hæc divinas personas, invisibiliter & valdè frequenter mitti in animam meam, ad illuminandum meum intellectum, & commovendam meam voluntatem. Sacra Scriptura de hoc me certum reddit: *Veniemus ad eum, & mansionem apud eum faciemus.* Et iterum S. Paulus: *Misit DEUS Spiritum Filii sui in corda nostra, clamantem Abba Pater.* Articulus ergo fidei est, personas divinas invisibiliter mitti nobis. Eheu! propriis meis convincerer experientis, si mente attentâ divinas ipsarum reciperem visitationes; sed continua vitæ meæ ad alia

P

dis-

Cur celebretur Festum Nativitatis Domini & Pentecostes.

Christiani, quotidie celebrare debent eadem Festa.

Joan. 14.

Galat. 4.

Est articulus fidei, dari missiones invisibiles.

Job. 9. v. II. dissipatio sancti Jobi extorquet mihi querimoniam: *Si venerit ad me, non videbo eum, si abiierit, non intelligam.*

Quanti æstima-
mandæ nobis
sint missiones
invisibiles.

Si compertum nobis foret, cujus valoris esset unica harum visitationum, plaris penderemus illam, quam si omnes Reges terræ ingressu suo nostras honorassent domos: Et si lucrum, quod inde reportamus, constare nobis, videremus illas ratione quædam nobis plus afferre commodi, quam Missio visibilis Filii DEI in carne mortali, vel apparitio Spiritus sancti in cœnaculo. Nam quid utraque prodesset mundo absque missione invisibili, quæ cognitionem affert & amorem DEI in penetralia cordis nostri. Si justus sum, non est idem, quia Filius DEI natus est in præsepio, vel quia Spiritus sanctus apparuit Apostolorum collegio, sed quia duæ hæ divinæ personæ invisibiliter ad meam missæ sunt animam, ut fidem mihi conferrent & gratiam sanctificantem. Majoris igitur festivitatis mihi dies est iste, quo duæ hæ adorandæ personæ mihi simul mittuntur (missiones namque invisibiles ab invicem sunt inseparabiles, juxta doctrinam sancti Thomæ) quam sint Festa Natalis Domini, aut Pentecostes in tota Ecclesia.

D. Th. 1. p. 9
43. 2. 5. ad 3.

O quam beatos, quam consolatos nos redderet inæstimabilis honor & felicitas spiritualium

harum visitationum Filii DEI & Spiritus sancti, si illarum cognosceremus valorem. Invitat amicissimè is animam & sollicitat in sacro Epithalamio, ut aperiat sibi januam, seque recipiat, eò quòd caput suum totum sit plenum rore gratiarum, quas diffundere capiat in illam: *Aperi mihi, soror mea, quia caput meum plenum est rore.* Et alibi dicit: *Ego sto ad ostium & pulso, si quis aperuerit mihi januam, intrabo ad illum, & cenabo cum illo.*

Cant. 2.

Apoc. 3.

O DEUS! Si aliud non ageret anima, quam quòd intenderet continuo recipiendis optatissimis hisce divinarum personarum invisibiliter sibi missarum visitationibus; quantis gratiarum & meritum thesauris se tandem videret refertam? Mallem vixisse tali vitâ quam si vixissem solus vitâ decies centenorum milium hominum, & horum beatissimorum in terra.

Quantam faciamus jacturam, non attendendo nobis ipsis.

Et quando dignatur Deus conferre animæ cognitionem & æstimationem magnæ hujus veritatis, quæ non nisi divino lumine bene cognosci potest; cætera omnia tam frivola, futilia, & inutilia ipsi videntur, ut diem unicuique solitudinis soli Deo impensum, anteferet moderationi aliqujus imperii per totam vitam suam. Hinc est, quòd sancti Eremorum accolæ, qui suam exegerunt vitam in desertis, se ita æstimarint beatos, utpote nullâ aliâ,

Quare omnes Sancti amaverint solitudinem,

aliâ, quàm hâc solâ occupatione distentos; quôdque hodie dum omnes animæ contemplativæ ingens hoc non deserent negotium pro universo mundo simul: Et sanè melior est dies una in domo Dei, quàm mille in tabernaculis peccatorum.

• Probè novi, non omnes vocari ad possessionem tantæ felicitatis, oportet plurimos implicari negotiis vitæ humanæ; sed nonnè saltem Christiani insculpere deberent cordi Evangelicum illud effatum & monitum?

Matth. 24.

Vigilate, & attendite vobis ipsis, quia nescitis: quâ horâ Dominus vester venturus sit. Fides vos docet, dari missiones divinas, spirituales & invisibiles, quibus Filius & Spiritus sanctus vestras veniunt visitatum animas; sed quâ horâ, quôve momento, vos latet: Vigilate, & attendite in medio vestrarum occupationum externarum, nec exspoliari vos contingat inæstimabili recipiendi illas felicitate. Tantos videre fuit, qui aliquam harum visitationum advertentes, relinquerunt omnia, ut reciperent ipsam cum reverentia, post aliquantuli tempo-

ris colloquium, ad intermissum regressi negotium.

Quid vetat, quin ij, qui mundo distenti sunt, horam saltem, vel mediam tribuant de die soli colloquio cum Deo sibi præsentati, firmiter credendo, missiones dari occultas & invisibiles divinarum Personarum ad animas suas, à quibus æterna sua descendat salus: *Veni, Verbum adorandum, loquere cordi meo. Veni sancte Spiritus & accende voluptatem meam divino amore.* O si assuesceremus sæpius de die huic frequentandæ aspirationi, quantum conduceret nobis ad ducendum vitam sanctam & omninò Christianam?

Oblectabantur plurimùm hujus ignoti colloquiò, quòd optâssent diutiùs protelari ab ipso; sed erat is Angelus, uti crediderunt, illis à Deo missus, ad fuggerendum salutare hoc monitum, cum quantocyùs his verbis prolatis, ipsorum se subtraheret oculis. Nihilominùs gratiis ob beneficium acceptum actis, suam profecuti sunt Consultationem, eâ, quâ videbis ratione.

ARGUMENTUM.

Quomodo facta sit Unio personalis duarum Naturarum, divinæ & humanæ in Christo Jesu.

ARTICULUS III.

QUA ratione intelligendum est, quòd duæ naturæ infinito modo à se invicem diversæ, velut divina & humana, uniantur in Persona Christi Jesu? Nonnè ita, sicut S. Athanasius exponit in Symbolo: *Sicut anima rationalis & caro unus est homo, ita DEUS & homo unus est Christus.* Quemadmodum anima rationalis, quæ tota spiritalis est, unitur cum corpore humano, quod totum est materiale, ad componendum hominem, ita ut, sicut anima est forma corporis, dans ipsi esse & vitam; ita & divinitas sit forma substantialis sanctissima Humanitatis, quæ det ipsi esse divinum & vitam divinam.

Nullatenus, respondet Ecclesiasticus: Divinitas non potest esse forma alicujus Compositi, aliàs fieret pars alicujus totius, & esset ens imperfectum. Et sanctus Athanasius hanc afferens comparationem solummodò vult dicere, quòd sicut anima rationalis & corpus simul unita non faciunt nisi unum hominem, ita Divinitas & humanitas simul unitæ, non faciunt nisi unicum solum Christum Jesum: credendum autem nobis proponere noluit,

quòd unio Divinitatis & Humanitatis in Christo Jesu similis sit unioni animæ & corporis in homine.

Quomodò ergò reponit alter, an ita? quòd Humanitas immerita fuerit tota in Divinitatem, ita ut homo transformatus & mutatus fuerit in DEUM? vel econtra, quòd Divinitas tota fuerit annihilata in Humanitate, ita ut Deus mutatus fuerit in hominem? vel denique quòd ex con-

Duæ naturæ, divina & humana nec tres formate, nec comixtæ sunt invicem.

Athan. in Symbolo.

An Christus Jesus compositus sit ex Divinitate & Humanitate, sicut nec ex anima & corpore,

duo Hæresiarum, imaginarium hoc compositum non esset amplius, nec DEus nec Homo, sed res alia, diversa ab utroque.

Sed an nôsse cupis, quænam sit fides sanæ Ecclesiæ circa hoc Mysterium? Ipsa profitetur hanc cum gaudio, in pulchra illa Antiphona, quæ cantari solet in die

Vera fides Ecclesiæ circa mysterium Incarnationis.

Circumcisionis: *Mirabile Mysterium declaratur hodie, innovantur natura, DEus homo factus est, id quod fuit, permansit, & quod non erat assumpsit, non commixtionem passus, neque divisionem.* Hoc est, quod credit ipsa firmiter, Filium DEI factum hominem non recepisse aliquam mutationem in Divinitate sua; & licet Homo sit Deus, non desisse esse verum hominem, eò quòd contineat in seipso duas naturas, Dei & Hominis, quæ, cum perfectè simul uniantur, non sint commixtæ nec nullatenus confusæ. Sed sicut non est commixtio in naturis; sic etiam non est divisio in Persona, cum ambæ naturæ non nisi unicum Personam constituent, & unicum JESUM Christum.

Hic regulæ Philosophiæ naturalis omnino sunt e-versæ.

Quæ ratione id comprehendatur? replicat Medicus. Omnes Philosophorum evertuntur regulæ, dum dicitur, duas esse naturas, & unicum tantummodò personam in Christo JESU: Quælibet enim natura, nonne distincta ab alia est persona? Quando naturam video Angelicam,

cum veritate assero: Ecce tibi personam Angelicam; nec in hoc decipior. Si naturam video divinam; affirmo similiter. Ecce tibi Personam divinam. Et quando naturam intueor humanam, falli non possum, si dixerò: Ecce tibi personam humanam; nempe quot naturas diversas, tot personas diversas. Cum ergò duæ naturæ sint in Christo, necesse est, in ipso quoque esse duas personas.

Hoc verum esset, dicit Ecclesiasticus, juxta regulas Philosophiæ naturalis. Sed ecce tibi Philosophiam divinam, quæ transcendat omnes naturæ leges. Maximum & excellentissimum est opus omnipotentis brachii Dei, reliquisse sanctissimæ Humanitati: JESU Christi totam suam substantiam naturalem, absque propria subsistentia naturali: sicuti maximum est miraculum conservare accidentia panis & vini in sacrosancta Eucharistia, abs eo, quòd alicui inhaereant subiecto: Est namque conditio accidentium, quæ tenuia sunt entia & infirma, quod sustentare & conservare se non possunt seipsis, & opus habeant inhaerere alicui substantiæ se portanti; est etiam natura substantiarum, quæ entia sunt magis solidida, subsistere seipsis, hoc est, habere proprium suum fulcimentum ac sustentaculum, quod e-

Quid sit subsistentia aut personalitas

manet & producat naturaliter ab ipsarum essentia velut ultima perfectio ipsas complens & distinguens ab omnibus aliis. Ultimum hoc completum est substantiarum singularium, quod appellatur ipsarum subsistentia; & in substantia humana vocatur persona, hypostasis, suppositum, personalitas.

Magnum miraculum, quod sanctissima Humani-itas privetur subsistentiâ naturali; & majus, quod habeat divinam.

Sicut requiritur ingens miraculum manus Dei, ad impediendum, quod aliquod accidens non inhaereat alicui subjecto, sic æquè magnum requiritur ad impediendum, quod substantia singularis non subsistat propriâ suâ subsistentiâ naturali; cum hoc sit contra naturam utriusque. Jam hoc miraculum est, quod Deus est operatus in sanctissima Humanitate, impediendò, ne propriam suam haberet subsistentiam naturalem, quæ ex ipsa personam fecisset humanam; sed hujus in locum DEI Filius dedit ipsi propriam suam subsistentiam, quæ est Persona ipsius divina, & ultimum ipsius constituens complementum. Hoc modo sanctissima Humanitas est substantia completa, subsistens seipsâ, sicut omnes aliæ substantiæ, non per substantiam naturalem ipsi sublatam, sed per subsistentiam divinam ipsi collatam. Hæc verè est una persona, non persona humana, sed persona divina: hic verus est homo, quia

habet totam substantiam humanam; sed non est homo personaliter, quia non habet personam humanam: habet duas substantias & duas naturas integras, quæ sunt divina & humana; sed non habet nisi unicam solam personam, quæ est divina. Hæc est igitur Persona admiranda & prorsus adoranda, DEUS-HOMO, Homo-DEUS.

O admirabile artificium infinitæ sapientiæ DEI: Opus fuerat, duas esse naturas in Christo Jesu; unam humanam, quæ pati posset pro nobis & mereri; alteram divinam, quæ infinitum præberet valorem tolerantæ ipsius & meritis. Sola natura divina non potuisset pati, & natura humana non fuisset passa satis dignè, ad satisfaciendum pro peccatis nostris in toto rigore justitiæ. Sed opus fuerat ut duæ hæc naturæ unirentur in unica sola persona divina, ut, quia attribuantur actiones & passiones personæ, quæ patitur, aut agit, omne id, quod duas has naturas concernit, æqualiter attribueretur Christo Jesu, & cum veritate dici posset: Deus est natus ex muliere, & sanctissima ipsius Mater, est verè Mater DEI; Deus est pauper, Deus jejunat, Deus patitur mortem ad salvandos homines. Quamvis enim verum sit, quod non patitur nisi in natura humana; nihilominus cum ipse

Mirabile artificium sapientiæ divinæ, quo invenit medium reddendi Deum passibilem.

ipse sit persona divina, dici potest cum veritate, quod Deus sit, qui moritur in cruce. Ita, Filius DEI in propria sua persona mori voluit pro me in Cruce; eousque amavit me, ut magis me amaverit propria sua vitâ.

O quantum oblectat hoc verbum, quantâque haberet vim

ad dissolvendum omnium corda in dulcorem, & in gratitudinis affectus, si capere id, quod nobis vult innuere possemus! sed altius ponderandum id foret, ac revolvendum diutius, tractimque, degustandum; & qui recogitet, quali est nemo.

ARGUMENTUM.

Consideratio moralis & spiritualis circa id, quod Iesus Christus non sit persona humana.

ARTICULUS IV.

Ad Philipp.
c. 2. v. 7.

Semetipsum exinanivit: Quomodo intelligis hoc magne Apostole, dum dicis, Filium Dei exinanivisse se, dum factus est homo? an dicere vis, annihilatam fuisse divinitatem? Sed probe nôsti, ipsum esse ens necessarium, æternum, invariable & recipere non posse vel minimam mutationem in divinitate sua, adeoque multò minùs posse annihilari.

Quomodo
intelligen-
dum sit, quod
Iesus Christus
sit exinanitus.

An ergò vis loqui de sanctissima humanitate? sed tam procul est ab eo, ipsam esse annihilatam, dum sublata est ad unionem personalem cum divinitate, ut potius ex adverso elevata sit ad tam sublime honoris fastigium, ut impossibile sit ipsi Deo, alterius illam attollere, quam fecerit. Quò alius carnem attolleret, non habebat. Si ergò dici non potest, ipsum aliqua depressum esse

S. August.

humiliatione, neque secundum Divinitatem, neque secundum Humanitatem suam; quomodo verum est, ipsum exinanitum esse, dum suscepit formam servi?

Apostolus tibi diceret: id esse, quò abscondit splendorem gloriæ suæ, omniumque divinarum suarum excellentiarum, velut si annihilatæ forent, ut abjectus appareret, & velut nihil oculis humanis.

Posses tibi adhuc responderi in alio sensu, magis forsan alieno ab intentione Apostoli, conformi tamen veritati Philosophiæ naturalis, quò annihilatus sit secundum personam suam humanam, cum ex illa habuerit nihil. Nonne annihilari hoc sit, non esse Personam! Adduc in medium omnes simul filios Adæ, videbis millones personarum: verum est, ipsos non æquali insignitos

ignitos fore nobilitate, nemo tamen ex ipsis erit tam miser, qui non exultat particularis quædam persona. Ille est talis persona, & iste ut ipse alter est talis persona: hoc pertinet ad unum talem, & illud est factum pro uno tali; unaquæque Persona suum tenet inter filios Adæ locum & ordinem. Veni ad Christum Jesum: quamvis ipse verus sit homo & filius Adæ, nihilominus dici potest, quod Persona non sit, id est, quod non sit persona humana. An major excogitari possit annihilatio, quam non esse personam? Nonne hoc est, ratione quâdam esse nihil? Et nonne fatendum est, ipsum hac in parte pauperiorem esse hominum novissimo?

Annihilari est non esse personam.

Psal. 21.

Hanc ob causam fortassis ipsemet nobis asserit Psal. 21. *Ego sum vermis, & non homo.* Et hoc non ideo, quod reverà non habeat omnem substantiam naturæ humanæ, sed quod non habeat personam humanam, possitque dicere in hoc sensu: Ego non sum persona inter homines, non teneo aliquem locum, sum nihil, sum velut vermis terræ, quem omnes suis conculcant pedibus.

An mirandum sit, quod nil unquam possederit in terris, nec bona, nec dignitates, nec honores, nec voluptates, quodque pauperiorem se declaraverit vo-

lucibus cœli, quæ suos habent nidos, & vulpibus sylvarum, quæ suas habeant foveas? Quando quis persona non est, capax non est ad aliquid possidendum: nam quidquid possidetur, ad aliquam pertinet personam; & Jesus Christus persona non erat inter personas humanas, quæ bonorum terrenorum tenent possessionem. Admiranda hæc exspoliatio superat adhuc illam vermium terræ; nam cum quilibet eorum sit substantia, quantumvis vilissima, suam habet substantiam naturalem. Et Jesus Christus substantiæ nihil habuit humanæ.

O mi Jesu! probè agnosco ^{Jesus fuit ita} modò, quâ ratione sit verum, ^{contemptus} quod exinanieris te inter homi- ^{& pauper,} nes ex amore mei! Eheu! Tu ^{quia persona} persona non eras; tu nihil un- ^{non erat.} quam possidisti in terra, ex eo, quod persona non esses. Tu nihili fuisti habitus, vilipensus velut nihil, postpositus Barrabæ; eò quod persona non esses: Immerfus fuisti ignominiis, absorptus opprobriorum barathris, tumulatus abyssò mortis sævæ ac infamis, confixus cruci inter latrones; eò quod persona non esses. O profundam annihilationem amabilissimi mei Jesu; qui te videret, qui te consideraret, qui te comprehenderet, quàm moveres efficaciter corda omnium!

Quan-

Quando lumen divinum affulgere incipit animæ, ostendit illi alio prorsus modo, quam mundus videat illas. Una præcipuarum maximique ponderis veritatum, quas ipsi manifestat, est, quod benè invenire Jesum Christum non possit, quam in nihilo omnium creaturarum. Ecce! cur ipsa annihilare se studeat, quantum potuerit in omnibus; non desiderat ipsa magnas dotes, splendidas non ambit actiones; etiam divinum concernentes servitium, probè gnara, omnia hæc sæpius magis vanos aucupari applausus, quam solius DEI honorem & gloriam, nunquamque magis glorificari ipsum, quam in annihilatione creaturæ suæ; contendit ipsa vivere in terra, quasi in veritate non esset persona. Jam quando ablata est ipsi persona, omnia ablata sunt ipsi, nihilque amplius ad ipsam pertinet, non bona, non facultates, non honores, non dignitates: nihil horum amplius prensandum mihi est, si ex vero affectu cordis mei persona amplius non sim; & nisi adnitar, hunc in me experiri affectum, quomodo dicere potero, quod Christianus sim, & verus imitator Christi Jesu, qui vivere voluit in terra ex amore mei, quasi persona non esset, quasi nemo esset?

Crederemus fecisse multum, si hucusque pertigissemus; nihilominus in hoc non omnis vertitur cardo: Siquidem potentes operationes gratiæ in animam, cui animus est committere se totaliter ipsius directioni, eousque se extendunt, ut, postquam annihilârunt ipsam totam, quoad exteriora, omnia quoque destruant interiora, exspoliandò ipsam pretiosâ bonorum spiritualium, quæ tanta cum sollicitudine coacervârat suppellectile, hoc est omni lumini & gustu sensibili, omni sapore spirituali, omnique consolatione divinâ. Et quando hæc omnia, quæ creata sunt, sublata sunt animæ; tunc invenit Deum purè in nihilo creaturarum omnium, tum exteriorum tum interiorum, gustâtque illum in fundo cordis sui, per experientiam sibi soli cognitam, quam explicare & declarare non possit, nisi quòd certissima sit, sibi tantò melius esse, quantò plus est perdita in Deo, quin quidquam habeat, quam Deum solum.

O si quis vidisset opus Spiritus DEI in anima, quam deduxit usque ad metam perfectæ hujus annihilationis, ubi fit unio magis immediata, magisque perfecta totius sui ipsius cum Deo suo, ubi gustatur perfecta hæc societas, & sublimis illa pax Dei, quæ exuperat omnem sensum, &

omnem

Quomodo
Deus annihilat
animam.

Animæ volentes imitari Christum Jesum; conantur non esse personæ, sicut ipse non erat.

omnem saporem, & omnem intelligentiam cordis humani! Adeo stupenda est hæc felicitas, ut admirationem cieat ipsis Angelis, qui nunquam experti sunt omnia prodigia, quæ gratia Jesu Christi in animabus operatur.

Sed quàm paucas, quæ hucusque pertingant, reperire est animas. Plerique hominum, etiam eorum, qui student virtuti, hærent semper in exterioribus, contendendo, ut suam bene ordinent & moderentur vitam in exercitio bonorum operum, quin unquam, vel quasi unquam ingrediantur penetrabile cordis, tanquam regionem sibi prorsus incognitam: pauci sunt, qui primario vitam sectantur internam; & horum plurimi totam suam perfectionem in eo collocant, ut magnas acquirant cognitiones & sublimes affectus erga Deum, qui sanè bona sunt media accedendi ad Deum, sed non sunt Deus ipse; sunt pretiosa dona Dei, & excellentes creaturæ, sed non Creator ipse.

Quando est quæstio, quòd patii oporteat expoliationem horum omnium, & videre, quòd omnia hæc ingentia bona, & omnia hæc pretiosa dona DEI annihilata sint in anima, ut nihil relinquatur ipsi nisi Deus solus: O quàm pauci sunt, qui patiantur id, absque eo, quòd se opponant, & pertinaciter resistent

operationibus Spiritus Dei? Si quidem semper videre volumus, Quasi nemo semper cognoscere, semper gustare, semper sentire dulcorem gratiarum & donorum Dei, in quibus tantas invenimus consolationes. Itane? Ergo amplius non habebit nec lumina, nec gustum Dei? non amplius percipiam, quid operer in intellectu meo ad cognoscendum, & voluntate meâ ad amandum Deum, quem tam impensè amare desidero. Itane? aspiciam me in omnimoda evacuatione & expoliatione rerum omnium, in qua credere me volunt, quòd inveniam purè Deum, in jactura illorum omnium, quæ Deus non sunt? sed ex his omnibus video nihil. O quàm difficilis lucta, & terribilis mors est animæ, quando tolerare ipsam oportet hoc nihili & annihilationis interioris genus! Siquidem ipsa putat, omnia esse perditam, cum & ipsamet tota sit perditam in Deo, quin sciat, nec quid sit, nec quid faciat. Sed nunquam ipsi melius est, quàm in hoc statu.

Modicus hauritur profectus ex sermone de rebus spiritualibus factò cum personis, quibus inusitatum est hoc idioma. Medicus, qui non intelligebat magnum quid in mysteris vitæ interioris, non capiebat magnam voluptatem ex dictis, & quasi nihili pendebat, quod hauriebat auribus, sed

Pauci sectantur vitam internam,

sed semper intentus, quomodo argumentum colloquii sui magis
suae satisfaceret curiositati circa sensibile, interrogavit ipsum.

ARGUMENTUM.

Qua ratione formatum sit adorandum Corpus Jesu Christi in
virginali sinu Matris suae.

ARTICULUS V.

CUM voluerit DEUS, Filium suum unigenitum esse hominem, videtur mihi, inquebat Medicus, convenientius fuisse dignitati hujus hominis, si immediate formatus fuisset à manibus Dei, velut corpus primi hominis, quam nasci ex matre morte aliorum hominum.

Cur Deus non formaverit ipsi Ecclesiasticus, mentem Dei Christo Jesu Patris, Filium suum unicum mittentis in mundum, non fuisse, corpus omnino novum sicut Adamo. Sed nonne cernis, respondit
Sed nonne cernis, respondit ipsi Ecclesiasticus, mentem Dei Christo Jesu Patris, Filium suum unicum mittentis in mundum, non fuisse, ut novum faceret hominem, sed ut repararet illum, quem corruerat & deformaverat peccatum? Voluit, ut is ipse quæret Adamum, & totam ipsius posteritatem, & non homo alius: oportuit ergo, ut propriam nostram assumeret naturam humanam, omnesque infirmitates ejus, ut applicaret remedium ipsi vulnerato, qui acceperat ictum lethalem. Novi probè, potuisse ipsum formare corpus secundi Adami, sicut formaverat illud primi; sed non induisset illud carne Adami, nec apparuisset mundo in forma peccatoris. Verum est, ipsum ingens patratu-

rum fuisse miraculum, si suppeditasset ipsi corpus novum, propriis suis formatum manibus: sed nonne vides, ipsum plura & absque comparatione longè majora patrâsse miracula eâ, quâ usus est, ratione, induendò illum propriâ carne Adæ peccatoris?

Siquidem imprimis, quantum Tria magna miraculum, quòd in castissimo prodigia in suo utero Virgo conceperit ipso, quòd Christus sumque pepererit permanens stus JESUS Virgo. Jam miraculum hoc sumpserit corpus humanum ex Matre Virginæ, valdè extollit gloriam Mysterii Incarnationis in tribus. 1. Filius Dei nascitur ex Patre Virgine secundum divinitatem; nascitur etiam ex Virgine Matre secundum Humanitatem. 2. Pater ipse æternus communicat illi solus totum suum esse divinum, absque alterius personæ concursu; & Mater ipse ipsi quoque communicat sola esse suum humanum absque concursu alterius personæ; unde deduci potest, ipsam bis magis esse Matrem ipsius, quàm omnes aliæ matres suorum filiorum matres existant; cum ipsa teneat locum & Patris & Matris; bis etiam majore

Q 2

majo-

maiores possidere illam in ipsum potestatem. 3. Deus Pater adorari se videt, sibi que famulatum exhiberi à Deo sibi æquali, à quo accipiat plus honoris & gloriæ, quam accipere posset ab innumeris mundis creatis; & sanctissima Virgo obtemperantem sibi videt ipsum Deum; quod majorem parit ipsi honorem, quam si homagium reciperet ab omnibus creaturis, quæ effingi possunt à manu DEI. Sanctus Bernardus attonitus hoc prodigio exclamat: *Utrunque stupor!*

3. Bernardus Homil. 1. sup. Missus est. *Utrunque miraculum! & quod DEUS femina obtemperet, humilitas absque exemplo; & quod DEO femina principetur, sublimitas sine socio.*

Sed quod majus miraculum, quam intueri, quæ ratione corpus Verbi Incarnati efformatum sit in purissimo Genitricis suæ sinu? Quomodo fiet istud, quomodo fieri poterit Mater, permanens virgo? Sanctum Evangelium asserit nobis, hoc esse opus Spiritus sancti, qui eodem instanti, quo Virgo dederat consensum verbis Angeli, ut esset Mater Filii Dei, elegit aliquas purissimi sanguinis, qui in corpore virginali fuerat, guttas, quas juxta piam & devotam cogitationem aliquorum Patrum traxit ex intimo cordis ipsius, eò quod Filius ipsius unicus totum cor, totusque amor esse deberet erga peccatores, ut cor Matris ratio-

ne quâdam dicere posset, quod cor Patris: *Eructavit cor meum Verbum bonum;* id est, ex proprio corde meo produxi, & genui Verbum: Et Spiritus sanctus, postquam hanc è purissimo corde sanctissimæ Virginis extractam materiam transtulisset ad locum à natura destinatum ad formationem fœtus, formavit exinde in instanti ex omnipotente virtute sua parvum corpus humanum, quod sanctus Bonaventura putat minus fuisse, quam unquam aliquod fuerit, nihilominus tam perfectè formatum cum omnibus suis organis, ut in instanti ipso animatum fuerit magnâ illâ animâ, quæ esse debet gloria, felicitas, & salutis æternæ principium omnibus animabus; & in eodem instanti corpus hoc & anima hæc personaliter unita fuere Verbo divino.

Quot, quæso, concurrere pro-Plura miracula in unico hoc opus? 1. Quod Virgo sit solo miraculo. 2. Quod Virgo sit sola virginalis ipsius puritas, dum Mater efficitur, adhuc perficiatur; quantum prodigium! 3. Quod corpus humanum totum sit formatum, totumque organizatum in momento, cum omnibus dispositionibus necessariis ad recipiendam animam rationalem; quantum prodigium! 4. Quod hæc anima locupletata fuerit perfecto usu rationis in ipso instanti,

Quæ ratione corpus JESU Christi formatum sit in utero Virginis.

stanti, quo creata fuit; quòd exornata fuerit omnibus scientiis, quæ illustrare & perficere poterant intellectum Dei-Hominis; insuper quòd possederit omnem thesaurum gratiarum, quæ sanctificare poterant Sanctum Sanctorum; & denique quòd in ipso creationis suæ instanti hæc anima mox fuerit beata fruens eadem visione Dei, quâ fruetur in æternum, ita ut beatissimæ Virginis sinus primus fuerit Paradisus, in quo anima hominis videre incepit Deum clarè præsentem: quanta miraculorum frequentia: Virgo portat in sinu suo Virum perfectum, DEUM omnipotentem, & Beatum, & beatitudinem omnium hominum.

Prodigia plurima stupenda,

O prodigium, admiratio omnium prodigiorum! O miraculum, gloria & portentum omnium miraculorum! Creatura fit Mater Creatoris sui; Virgo puella dat esse illi, qui necessario id habet à seipso ab æterno, quique dedit & dat illud in tempore cæteris creaturis; parvum corpus est indumentum satis amplum ad contegendam totam divinitatem, quantumvis hæc sit immensa; & ille, quem vasta cælorum non capit amplitudo, includitur in sinu Virginis. O magne Deus, quàm admirabilis es in prodigiis, quæ operaris in ineffabili hoc mysterio! O mi JE-

su, quàm ardentèr amas me, in hunc redactus statum amore mei! O quanta amoris & bonitatis abundantia, dum patrare voluisti tanta prodigia ad salvandum animam meam! Eheu! quid facere possum, ut pro his exhibeam me gratum?

Ecce ergò te factum infantem, Affectus amore plenus ergà Filium Dei amore nostri infantili indutus formâ.
 ô Deus æternè! Tu ergò te meis coram exhibes oculis, in dulcore & suavitate parvuli infantis. O omnipotens Creator mundi! Concutiebar tremore, dum sermo siebat mihi de Deo æterno, de Deo omnipotenti, de supremo Creatore universi. Sed quando verba fiunt de Deo infante, de Deo ubera matris surgente, de Deo plorante, meisque compatiente infirmitatibus, cor meum, durius licet petrâ, colliquefcit & solvitur in amorem. Accedo propius absque metu ad divinum hunc infantem, & parvulorum solitis ipsum audeo demulcere blandimentis, exosculor ipsi pedes, offero ipsi meum cor, & ut amet me, ipsum rogo: Non absterreor amplius horrore, sed dulcore ipsius attrahor, allicior & rapior. Ecce ergò te factum fratrem meum, ô Deus æternè, quem adoro! Non audebam attollere oculos meos, ad aspiciendum te in sinu divini Patris tui, absque pavore; sed modò aspicio te totus inundans gaudio in sinu amabilissimæ Matris tuæ;

tuz; & videris majori cum amoris teneritudine dicere mihi, quod dixerat olim Absverus E-
 Esth. 15. stheri: *Ego sum frater tuus, noli timere, non morieris; noli metuere mortem, quia veni, ut moriar pro te.*

O Angeli cœlorum nonnè contabulistis & defecistis omninò præ admiratione, dum DEum Majestatis in hoc conspexistis statu? & splendore gloriæ ipsius, in quibus videtis illum clarè, & profunda hæc annihilatio, ubi nunc obvelatos & absconditos videtis illos; hæc bonitatis abundantia, quæ dilabi ipsum fecit in extasim, & velut inebriatum amore, intra brachia hominum, nonnè abripiunt vos extra vosmetipsos?

Omnes creature admirari debent hæc prodigia. O magnum universum, quod tantas recepisti pulchritudines à sapientia Creatoris tui, dum extraxit te è nihilo omnipotenti manu suâ; quando vidisti Auctorem tuum accensere se ipsum numero & albo partium te componentium, eandemque infinitam pulchritudinem; quæ summè totum oblectat Paradisum, junxisse se tibi, ad majorem tibi conciliandam venustatem, quan-

tò perfundi debuisti in gaudio? Et quàm universalis insonuisse debuit jubilus, in cunctis mundi mansionibus, à cœlo usque ad ultimum aëris atomum? nonne effundere sese debuerunt in laudes, in benedictiones, in affectus gratitudinis, pro tam immenso sibi præstito beneficio?

Sed tu, anima mea, pro qua sunt facta hæc omnia, quid de tantis censes prodigiis? quanti pendis tantum tibi impensum amorem? Ingrata & insensata, ubi est reciprocus, quem illi respondis amor? pro te venit, te quærit, te desiderat cor ipsius, pro te eousque se exinanivit. An dicatur, non posse ipsum nec movere te, nec lucrari te, nec eruere è corde tuo quempiam gratitudinis affectum? Nonnè te pudeat, duritiam tuam excessisse teneritudinem cordis divini? Non, anima mea, tempus non est ampliùs resistendi, ceddendum est illi; sed totaliter & absolutè oportet te totam illius esse, quin aliquid excipias, & datam resumam fidem.

ARGU.

ARGUMENTUM.

Quid sit hoc vinculum sacrum uniens duas naturas in Christo Jesu, quodque nuncupatur Unio Hypostatica.

ARTICULUS VI.

Nihil exquiro amplius pro plena mea satisfactione, dicit tandem Medicus suo Ecclesiastico, nisi quod nosse cupiam, quid sit hoc vinculum tam forte, tamque arctum, quod Hypostaticam vocant unionem. Dicitur quidem, hoc esse nodum quendam sacrum, qui faciat, quod Deus & Homo non sint, nec futuri sint unquam, nisi una eademque persona; sed non bene capio, in quo hoc vinculum, hincque nodus consistat. Sanctus Gregorius magnus putavit, sanctum Joannem Baptistum locutum fuisse, de sacro hoc vinculo tam prodigioso, quando dixit: Non sum dignus corrigiam calceamenti eius solsum dignus, *verè; Corrigia calceamenti est ligatura Mysteriorum.*

S. Greg. in illa verba: Non sum dignus,

Maximi Doctores Ecclesie magis admirantur, quam capiant unionem Hypostaticam.

Verum si sanctus Joannes Baptista, maximus inter homines, non potuit dissolvere nodum maximæ hujus difficultatis, quomodo vis, ut id exponam tibi? Ligat & stringit hic nodus intellectum sapientissimorum Doctorum, qui admirantur, potius, quod comprehendant ipsum. Sanctus Bernardus cœlestis hic Theologus, qui non tam scien-

tiam suam hausit è scholis, quam è sublimi sua contemplatione, eximium concinnavit sermonem pro die Natali Domini nostri, quem nuncupavit, *de tribus mixturis*: Vult dicere, de tribus admirandis unionibus, quas ob oculos tibi collocat in Mystero Incarnationis Verbi. Prima est unio animæ & corporis, in qua cum junxerit animam beatam cum corpore passibili & mortali, mediante quâ collocavit in hac anima Paradisum, & in hoc corpore ratione quâdam infernum, cum ipsemet dicat: *Dolores inferni circumdederunt me; de-mersum nempe tempestate passionis dolorosissimæ: an sit quidquam admirabilius? Secunda est unio duarum naturarum, divinæ & humanæ; in qua cum sociaverit finitum cum infinito, Creatorem cum creatura, omnia cum nihilo: an quid magis incomprehensibile possit excogitari?*

Verum quidem est, unionem duarum harum naturarum non fuisse immediatam, qualis est illa animæ & corporis, vel fet inter duas partes totum ali- quod componentes: illæ enim

S. Bernard, in *tribus mixt.*

Psal. 19. *de-mersum.*

Tres uniones in Jesu Christo, quas admiratus Bernardus.

man-

manerunt semper distinctissimæ, quælibet in proprio suo esse. Sed Verbum divinum imitando Patrem suum, diffundentem in se totam suam divinitatem, diffundere etiam voluit omnes pretiosas has divitias in sanctissimam Humanitatem, modò tam admirabili, ut omnem nostram transcendat cognitionem: Et hoc fuit divinum quoddam balsamum, illam penetrans, illam consecrans, & ratione quâdam divinam reddens: aliam consecrationem non habuit, ut esset Sacerdos magnus, & summus Pontifex Religionis suæ, nisi quòd unctus fuerit propriâ suâ divinitate. *Christus unctus Divinitate.*

In quo consistat unio hypostatica.

Sed tertia unio, magis stupenda, magisque incomprehensibilis, est illa, quæ unit naturam humanam cum Persona divina; sed dico naturam humanam cum Persona divina; & hoc propriè est, quod nuncupatur unio hypostatica. Dicere, in quo consistat, non est quasi ulla explanatio, quæ rem benè possit declarare. Novi quidem, dicere Theologos: quòd sit *Modus substantialis, indistinctus realiter ab Humanitate.* Sed hæc verba ænigmata sunt, quæ magna cum difficultate explicantur in scholis, quorum in mundo nulla prorsus fit mentio.

Ut verum fatear, ego non capio. Certum est, hanc unionem

non esse naturam humanam, nec etiam personam divinam, cum sit, quæ illas simul uniat. Certum quoque est, illam non esse quid distinctum ab utraque, quòd sit inter ipsas, simul uniendo, sicut foret inter duo corpora gluten; aliàs unitæ non essent unione, quæ esse possit, perfectissimâ, eò quòd haberent aliquod medium. Certum insuper est, quòd, si natura humana Salvatoris relicta fuisset in dispositione sua naturali, hypostasis, seu persona ipsius emanasset naturaliter ex propriâ ipsius substantia, quin opus fuisset unione aliquâ ad uniendam naturam cum Persona, sicut opus non est vinculo ad uniendum rivum cum suo fonte. Sed cum persona divina, quæ supplet absentiam personæ humanæ in sanctissima Humanitate, naturaliter non emanet è natura humana, cumque velut infinitâ ratione transcendens illam, nullam cum ipsa habet proportionem; opus est re quâdam admodum potenti, ad uniendum illas simul tam perfectè, ut persona divina vere sit persona naturæ humanæ; aliàs dici non posset, hominem esse personaliter Deum.

Est igitur revera aliquid, quòd ipsas uniat; sed esse hoc debet aliquid summè admirandum: siquidem in primis opus fuerat omni robore ac virtute brachii omnipo-

Hoc facillime ut aliquo modo concipi possit unio hypostatica,

omnipotentiam DEI, sicut id beatissima Virgo in suo declarat Cantico: *Fecit potentiam in brachio suo*; quæ licet infinita sit, taliter tamen exhausta fuit in hac actione, ut impossibile sit operari ipsam quid majus vel perfectius. Multò ergò plus est & majus, quàm si produxisset centies millenos millones mundorum: nam post omnia hæc opera tam speciosa ipsa nunquam ita fuisset exhausta, quin semper adhuc fabricari potuisset majorem illorum numerum, illòsque adhuc speciosos: sed postquam produxit unionem Hypostaticam, redacta est ad incitas & ita exhausta, ut amplius quid facere non posset. Judica, quàm stupendum debeat esse hoc opus.

Secundò, non est magis verum, quòd Deus Pater exhauriat omnes divitias divinæ suæ essentia, communicando illas Filio suo unigenito, quem produxit æquè magnum ac se, quàm verum est, quòd idem Filius, omnes suas, quas à Patre suo accipit, exhauriat divitias, per unionem Hypostaticam sanctissimæ Humanitati communicando illas, sicque faciendo, ut Homo sit, Deus sicut ipse. Et magis admirationem ciet, quod dicit sanctus Augustinus: *Homo potius in Filio, quàm Filius in Patre*; quòd nempe per hoc medium ratione quâdam magis sit homo in Filio

Dei, quàm Filius Dei in Patre suo. Siquidem licet Pater & Filius in divinitate sint duæ personæ unitissimæ, non constituunt tamen unam eandemque personam; sed hic homo & Filius Dei non sunt nisi una eademque persona. Conclude ex hoc, quam arcta & intima debeat esse hæc unio, cum pertingat usque ad unitatem personæ; magnisque verum non sit, quòd tres divinæ Personæ, Pater, Filius & Spiritus sanctus, perfectam habeant unitatem essentia, quàm verum est, quòd anima, corpus & divinitas, perfectam habeant unitatem Personæ in Christo JESU. O prodigium incomprehensibile!

Admiror hæc, interpellat ipsum Medicus, sed longè abest, ut comprehendam, cum mihi, in quo consistat hæc unio, non exponas. Quid vis? inquit alter: an tibi dicam, quòd est ineffabile: Siquidem nil video, nisi Personam divinam & Humanitatem sanctam perfectissimè & immediate unitas absque aliquo medio ipsas conjungente. Vidi Florentiæ in porticu magni Ducis clavum, cujus medietas erat ex auro, altera e ferro. Quæ ratione hæc duo metalla, quæ non coeunt in unum, ita perfecte uniri possunt, ut non nisi unum efficiant corpus? Certum est, illa nulla ferruminatione ita coaluisse & invicem unitas esse;

R

Homo est plus in Filio Dei, quàm Filius Dei sic in Patre suo.

Similitudo concipere faciens unionem Hypostaticam.

sed est stupendus effectus Alchymia, quæ immutans unam partem hujus ferri in aurum, efficit, ut una eademque res aurum esset & ferrum, quin opus sit, duas naturas tam diversas habere aliquod vinculum, quo invicem uniantur.

Sed ecce tibi aliud quoddam miraculum Alchymiaæ celestis, & affectum magis stupendum amoris infiniti, quo Deus proficitur hominem: hoc enim non est in morem hujus clavi, qui non est nisi ex parte aurum & ex parte ferrum. Sed hic totus Deus est homo, & totus homo est Deus; & duæ hæ naturæ infinita ratione à se invicem diversæ tam perfectè uniantur in persona, ut nihil sit inter illas distinctum ab utraque, quò simul uniat ipsas.

Totum hoc, quod dici potest de unione hac tam arcta, ac intima, est, quò natura humana, cum unita sit personæ divinæ, quæ supplet & tenet locum propriæ ipsius personæ humanæ, quam non habet, sustentetur, terminetur, perficiatur, modo quodam infinita ratione nobiliori, quam fuisset in statu suo naturali, & sustentata & terminata; & quando sermo fit de unione Hypostatica, aliud, quam *hic modus* non concipitur. Sed omnia, quæ de ea tum dici, tum concipi possunt, nihil sunt respectu ipsius Excellentia.

Nihilominus haud difficulter capimus, quòd mysterium Incarnationis nihil mutationis ponat in Deo, sed solum in homine, quòdque Deus omnipotens, æternus, immortalis, immensus, factus sit homo infirmus, temporalis, passibilis & mortalis, absque eo quòd mutatus sit. Siquidem cum verum sit, quòd unio Hypostatica, quæ est nodus ineffabilis hujus mysterii, aliud non sit, quam modus novus & omnino ineffabilis, quo humana natura subsistat, & terminetur per propriam personam Verbi divini; certum est, quòd hic modus non respiciat aut tangat nisi solam Humanitatem, & nullatenus Divinitatem. Probè video maximam mutationem in homine, quia est ipsa alia quædam persona, quam fuerit sine mysterio Incarnationis; sed nullam video mutationem in Deo, quia ipse non est alia ratione, quam fuerat, nec in natura, nec in persona divina. Ecce omnia, quæ tibi dicere possum de prodigiis unionis Hypostaticæ; sed fateor, hoc non tam esse explorare illa, quam confiteri, illa inexplicabilia esse linguis humanis.

Vellem modò ad concludendum cum fructu nostram Consultationem, ut institueremus ambo seriam considerationem circa gloriam & prærogativas, quibus locupletamur ex unione
hac

Unio Hypostatica nullam mutationem ponit in Deo.

Maximus honor in nos dimanat ex unione Hypostatica.

hac tam admirabili naturæ nostræ humanæ cum persona divina. Si magnus quidam Monarcha nuberet pauperi puellæ rusticæ, cogita, quantus hic honor foret, quanta gloria pro tota ipsius familia, præcipuè pro fratribus & sororibus ipsius. Nonne experirent corda sua prorsus impleta excellentia quadam & magnitudine regia, quæ quantocyus induceret ipsi oblivionem miseriarum prioris suæ conditionis? An exercere adhuc vellent occupationes suas agrestes colendo terram, agendo jumenta, aut perficiendo alia opera mechanica? Et si tam abjecti forent animi, nonne redundaret in probrum Regis, qui ipsos propinquitatis suæ condecoraverat honore?

Arcta nostra
propinquitatis
cum Deo per
unionem Hypo-
staticam,

Verùm quid est hoc respectu admirandæ propinquitatis, quam contrahimus cum Majestate infinita Dei, postquam desponsavit is sibi sanctam Humanitatem, quæ propria nostra est soror? Nam omnes filii Adæ non constituunt nisi magnam quandam familiam, omnes nascuntur ex eodem Patre, omnes sunt fratres & sorores sanctissimæ Humanitatis, quam supremus Monarcharum Monarcha desponsare sibi voluit in mysterio Incarnationis, ut non esset amplius, nisi una eademque Persona cum ipsa: Erunt duo in carne una; hinc

est quod nos suos dignetur compellere fratres, dum omnes Angeli & Seraphinorum sublimissimi non sunt, nisi ipsius famuli. O quam ignavi, quam vecordes sumus! Si potiundo tam ingenti honore, ut ferè fratres & sorores simus supremi in cælo Numinis, nostras dejicimus animas, deprimimus corda ad viles ac turpes bestiarum inclinationes. Nonne suffundi deberemus pudore, dum nobiliores, quàm ipsi Angeli, non alimus animo affectus, mente fovemus desideria, ad promovendum magis quàm ipsi, Jesu Christi gloriam, ipsúmque ardentius, ipsis Seraphinis in cælo, diligendum cum honore potiamur, quod arctiori & propinquiori nectamur illi necessitudine, isque non dedignetur nos non tantum compellere, sed etiam agnoscere ceu fratres suos.

O si sciremus, quàm sincero amore prosequatur Jesus pauperculos fratres suos! Siquidem exaratos illos gerit in corde suo; ipse egenus factus est, ut ipsi divites essent; ipsorum eo nomine duntaxat prenavigavit conjunctionem, ut famularetur illis, ut exaltaret illos, ut consecraret ac devoret illis omnes labores suos, omnes pœnas suas: Et tandem eousque amat ipsos, ut mens illi sit moriendi pro illis, ut in æternum cohæredes habere ipsos possit

fit in regno Patris sui. An omnia hæc nôsse possumus firmiter, & non magis æstimare, quam si fabulæ forent. O mi JESU! Adauge fidem meam, inculpe for-

titer magnas hæc veritates intimo cordis mei, ut tales inde traham affectus, quales habere me oportet.

CONSULTATIO V.

Quare Filius potius incarnatus sit, quam Pater vel Spiritus sanctus, & an venisset in mundum, si Adam non peccasset.

SI præcedens Consultatio sanare potuit Medicum in fide infirmum, hæc consolari poterit animas sanctè curiosas, edocendò illas consilia infinitæ bonitatis DEI erga nos miseros vermiculos terræ, quando eo nomine descendere voluit è cælo in terram.

Transivimus per parvam quandam civitatem, ubi invenimus incolas tam magnam habere devotionem erga infantem JESUM, ut non solum celebrarent Festum vigesimo quinto die cujuslibet mensis, in memoriam sanctissimæ ipsius Nativitatis; sed magnis accedentibus Festis solemne illis esset speciale quoddam exantlare devotionis opus, ut tantò magis veritates Religionis inprimeret animo, seque tantò efficacius extimularent ad pietatem. Disposuerant igitur illo die representandum in cena spectaculum non nisi quatuor personis instructum: Pri-

ma representabat Christum JESUM, secunda stultam sapientiam mundi, tertia Synagogam Judæorum, quarta naturam humanam totam desolatam & perturbatam ob peccatum Adæ.

Hæc lamentabiliter ingemiscebat in miseria sua, & cupiebat liberari ab illa. Synagoga promittebat ipsi exhibendum a venturo Messia succursum. JESUS Christus dicebat: Ego promissus sum Messias, qui venio ad salvandum omnes: Et fallax mundi sapientia, quasi obstringere ipsum volens ad monstrandum sibi diploma missionis suæ, interrogat ipsum: Quis es tu? Ecce venis potius in hunc mundum, quam Pater tuus cælestis, aut Spiritus sanctus? Cur Filium potius, quam aliam personam divinam potuit incarnari? quod actitabatur in ipsorum scena, non solum afferebat mentibus nostris jucundam valde & salubrem cognitionem, sed excitabat

Exhibitio in
Theatro in-
geniosa.